

Շահանէ պիր զիրաւթ մէքթէպի ինչա
օլունաճաղը, վէ մէքթէպի մէզպու-
րուն ինչաղը, Պալեան Սարգիս պէյ
հաղըթթիւրինէ իհայէ օլունտուղու,
լա թիւրքիտէ օգունմուշ տուր:

—Էտիրնէ վէ Պրուսա վարկէրի Ա-
քիֆ վէ Վէլիէտտին բաշալար հազա-
րաթը պու կիւնլէրտէ մահէլլի մէմու-
րիյէթթիւրինէ ալտէթ իյլէեհէճէլէր
տիր:

—Սատրաղամ հաղըթթիւրի թասհի-
հի միգամ պուեուրտուգլարընտան,
տիւնքի ճուսմա կիւնիւ մապէյնի հիւ-
հիւմանուսա աղիմէթլէ, հուզուրու
Շահանէեհէ չըգարագ, գըլըճ սլաեթ
րէսմի ալիսինտէն տօլաեթ արդը թէհ
նիեթթլէ, վիւճուտլարընա արդը օլան
նէօպէթին, ալայտա պուլունմասընա
միւսաատէ իթ մէմէսինէ պէեանը թէհ-
սիւֆ իյլէմիշ, վէ իլթիֆաթը Շահա-
նէեհէ մապսար օլարագ ալտէթ իթ-
միշլէր տիր:

—Գալայիմի նագալիյէ իխրաճը տէ-
վամ իթ մէքտէ տիր, գալայիմի մէգ-
քիւրէ պիր չըղու էեալէթլէրէ կէօն-
տէրիլմէքտէ օլունտուղունտան, բիւա-
ցամըզ իւզէրինէ պէօեիւք պիր թէհ-
սիւրի օլմամըշ տըր: Պագը տայիւրէլէր
մէմուրիյինէ պագայա մաշալարընտան
պիրէր այլըզ իթա իթ տիրէր, վէ պու-
սուրէթլէ պիր չըգ գայմէ բիւացաեա
իխրաճ օլունտու: Սարրաֆլար կէլէն
հաթթա պիր Օսմանլը լիւրաթ վիրմէք
իյին 125 զուրուղու գայմէ իսթէտիթ
լէրի հայտէ, պու կիւնքի իյին 115
զուրուղու գայմէ ալայ պիր լիւրա
վիրմէքտէ տիրէր: Պանգը Օսմանին
Գալայիմի վէ իսթանպուլտա աշտըզ
չիւպէլէրի 100 զուրուղ գայմէ կէօթիւ-
րէնէ 130 զուրուղ պագըլմէ վէրիեօլար:
Կիւնտէ պու սուրէթլէ թէ կպտիլ օլունտան
գայմէնին մըգտարը 30 պին զուրուղու
թէհալուզ իթ մէքտէ տիր: Չանն
օլունտուղունա կէօրէ, հիւքիւմէթի
Սէնիեհէ, իւշ միւեօն լիւրալըգտան մա-
տա պիր մըգտար տաշա գայմէ իխ-
րաճը զըմնընտա Գալայիմի պանքըլէ-
րինին իսթիտասընը շիմտիքի հալ գա-
պուլ իթ մէմիշ տիր:

(Լ. Հէրուս)

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ՅԻՄԱՆՍԱ

Բարիս, 8 սեպտ.

Մարէշալ Մաք-Մահօն ետրըն լիօնա վա-
սըլ օլաճագ տըր:

ՍԱՐՐԱՖԻԷ

Լօնտրա, 5 սեպտմե:

Էսհամը Ումուճի աշտը	
» Գաբանտը	13 7/8
1865 խթիգրաղը	14 1/2
1869 »	13 5/8
1873 »	13 3/8
Պոն տիւ Թըլ Գըր (Սէրի Ա.Բ.) Գ.Բ.	22 3/4
Ինկիլիզ գօնսուլտի	95 9/16

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էսհ. Ում. 27 օգոստ. աղաճագաբանտը	14 10
Էսհ. Ում. 28 » սապաճ աշտը	14 6
Էն երեքուք	14 15
Էն աշաղը	14 5
Սալաթ 6	14 13
Խաթիգրաղ. 63 (Մութօն) 6 0/0 ֆր.	72
» 65 (Մութօն) 6 0/0	73
» 1869 (Բիւար) 6 0/0	70
» 1872 (Պոն տիւ Թըլէ- գըր) 9 0/0 լիւրա սթէրլինգ	23 1/2
» 1873 (Բիւար) 6 0/0	68
Բուճլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0	39
Բէթօր ֆր.	2 1/2
Շըմէնտըֆէր ֆայիգը	
Հիվաէսիգ	ֆր. 3
Ագճէ ֆայիգի 0/0	12

ԱԳՍԻՆԱՐ ՖԻՆԱՆՍԸ

Ֆրէտի Ժէնէրալ 6 0/0 լիւր.Օսմ.	225
Սոսիէթէ Ժէնէր. 6 0/0 լիւր. Սթ.	215
Սաւամպլ պանգաթ	303
Պանգ գօմէրիսի	310
Սոսիէթէ օթօման Լիւր. Սթ.Լր.	118
Թրամպլ 5 0/0 ղշ. Գ.Բ.	100
Լալրոմ (մաւէն) ֆր.	71

ԱԳՃԷԼԵՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Օսմանլը լիւրաթ 100 տէն	72. ֆր
Ինկիլիզ լիւրաթ	110 25
Ֆրանսիաց ալթուսու	87 30
Բոլ	98 20
Գրըմից ալթուսու	51 30
Պէեազ մէմիտիյէ ֆարգը	2 26
Մէթալիք ֆարգը	7 10
Պագըր ֆարգը	140
Պէշիք ֆարգը	6
Գարպօն գայմէսի գարգը	7 2

ԳԱՍԵՆԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Պու կիւն պագըր հիսալը իլէ 100 ղշ-
րուլուգ գայմէ, 124 ղշ. իթ մէքտէ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իլթիսիլիֆէ կէօրէ, Սթիմամարը
Խաչատուր եպիսկոպոսուն պիւրաթը, սըր-
բազան Պապիրաթ հայր հաղըթթիւրի հիւ-
մէթիլլէ չըղմը իսթ տէ, հէնուզ պէլլէտի-
կի բարալար իլլէլլիտիկիտէն, զէվալլընըն
եօլունուղու կէրի գալմագտա իսթ:

Շու գէվալլը ալիզ ատամն, միւթէ-
վէֆա Նիկիդուս սըրազանա, վիրմիշ օլմա-
սընը իթթիւրա իսթէրէ սէլլէտիկի 500 լի-
րաեթ, լիստի բաթիթիլլանէ հիւմէթ ի-
տիպտէ, միւթէվէֆանը վարիլլէրինտէն
ալարագ վիրմէք օլա, նէ գատար իլի
օլուր, հաղըր պիր ան իվլէլլ, գըլ ալա-
մագտան, մէքուճ սիւալընա կիտէրալ,
ճէօմաթընըն սէաթթի հալիլի մուճիլ
օլուր, վէ սու պագտէ հաղըր տալի օլ-
մալ տըր, չիւնքի, կէլը շու իթթիւրաթընտա
հաղըր օլմամարը օլա իտի, թագիրաթ իլլէ
էլլէ պիր ատամը բաթիթիլլանէ սուշուլ
չըգարուղտան պագա, կաթ ողկոպուղա
տալի շայէսթէ կէօրէլլ իտի. վէ պինտէն
ալէյ իթթիլլանէ վէ արտաթընը հիւքու
իլամըն տալի վիրմէք իտի:

Իլթիսիլիֆէ նէգաթէն, միւթուճան
լաղըրտընըն իլթիլլանէ, սըրազան պատ-
րաթը հաղըթթիւրի, գալլիլիտէ պիր ֆի-
նալըզ հիսա իթ մէքտէ իսթ. աճապա շու
էսթը, վիճաթընտան մի թահրիք օլուն-
մասընտան իլլըրու կէլլմէքտէ տիր, եօղա
պալըգ պիր սէպէպէ մէպի մի տիր:

... Խաթիգր,

Լոյս Հանգէթը օր խաթիգր էր,
անցեալ շաբթու ներուճն ընդունելով
բացուեցաւ: Ուրախ եմք այս մասին,
բայց ցաւեցանք տեսնելով որ այս ան-
գամ առաջին յաւելուածով, ինչպէս
զայլս՝ պաշտօնական և անպաշտօն,
նոյնպէս մեր անձը մեր պաշտօնն ու
պատիւը նախատանայ ու հայհոյու-
թեանց նիւթ ըրած է: Այս թերթը
խմբագրեալ է Մանափեան մալան-
ուամբ մէկէ մը, որովհետեւ խմբագիր
և արտօնատէր Հայրն բացակայ է մայ-
րաքաղաքէն: Յաւելանք, բայց կը
ներեմք Մանափեան եղբօր, միանգա-
մայն ինչդերևով իրմը որ ուրիշ անգամ
ալ ուրիշներու գէմ այսպէս անանձ
ու ապերախան կերպով չ'յարձակի և
վերջապէս զինքը ուշ կամ կանուխ
պատժուած տեսնելու վիշտը չունե-
նանք մենք:

Այսպիսի բաւական է նախատանայ
մասին, իսկ գալով մեր պաշտօնին,
չենք գիտեր թէ հարկէ այս առթիւ
հրատարակել թէ մեր պաշտօնը սահ-
մանուած է Ազգ. Պատրիարքարանի
հետ բանակցութեամբ և Պանտըմայի
շինութեանց յանձնաժողովոյն, թաղ.
խորհուրդոյն ու Պալլէքէսիու գաւա-
ռական ժողովոյն համահաճութեամբ
և ինքնանօք, ի հարկէ եղբայր Մա-
նափեանէ աւելի գիտէին անոնք մեր
չափասէր կամ անչափասէր, հաւառ-
րիմ կամ անհաւատարիմ ըլլալը որ
մեծ համարումով և վստահութեամբ
թէ հանգանակութեան և թէ տեղա-
կան ուրիշ փախուկ մի խնդրոյ համար
մեզ ընտրեցին, և եթէ ներելի է և

եթէ կարելի է անձնագովութիւն չը
համարել, կ'հարկադրուի բոլր ինչ
մեր սիրտն ու խիղճը «ժանկատ եր-
կաթ» մը չ'ըլլալը, ազգիս մասուցած
հաւատարիմ ծառայութիւնքս ու անձ-
նու իրութեամբ մինչև անդամ բաղմիցս
իմ անձն ու խիղճը ընտանիքն կարօ-
տութեան և վտանգի երկարկած ըլ-
լալս, քանի մի քաղաքաց ժողովուրդ-
ականատես վկայ է, վկայ ըսածներուս
կառավարութեանց պաշտօնարաններ,
վկայ նաև Ազգ. Պատրիարքարանի
արձանագրութիւնները:

Ինչո՞ւ ուրեմն եղբայր Մանափեան
զմեզ քաղաքանքիր, շահամուլ, խա-
բերայ և մեր խիղճը ժանկատ երկաթ
են. ևն. կանուանէ, հետեւեալ պատ-
մութենէս ուշիմ ընթերցողը կրնայ
երկու կողմանց նպատակներն բացորոշ
տեսնել:

Հայաստանեայց տպարան անուանը
տակ պահուած շահամուլութեան պատ-
րաստուած յատակագծին համաձայն
անյաջողութեան մի նախապէս թշուառ
Պանտըմային զոհելու նպատակաւ Են-
նիգարույի վարժարանին մէջ համա-
րատեսութիւն ընող մեր նախկին ա-
շակերտներէն Տէմիրճեան Պ. Յովհան-
նէսը խրկուեթ է 4—5 անձինք համա-
գելով դպրոցալէն ընկերութիւն ան-
ուամբ օտար շահերու խաղալիք ըլ-
լալու դիւմամբ, մեք այն ատեն խնդ-
րոյն խորթ թախանջած չ'ըլլալով, ըստ
որում ի վաղուց անախ Պանտըմայի
ընդհանրութեան շահուն և օրինաց
իբրև նախանձախնդիր չորս հօգուդ
այն ձեռնարկը զուտ ազգասիրական
զգացմանց արդիւնք կարծելով զա-
նանք առջի բերան օրինաւորութեան
մէջ դնելու և կամ իսկապէս ընկերու-
թիւն մի հաստատելով դպրոցի օգնե-
լու եթէ ոչ դպրոցի շինութեան մա-
սին յանձնաժողովոյ մի կերպարանք
ստանալով այն անխորճ անձինք գէթ
տպագային Ազգ. պաշտօններու մէջ
ծառայութեան վարժեցնելով յուսով
պէտք եղած խորհուրդն ու խրատը
չ'զրացանք իրենց մեր կարողութեան
համեմատ, սակայն անոնք հակառակ
մեր ջանից և խրատուց բոլորովին
դադրելով գործելէ պատրաստի եղած
4—500 զուրուղով եկեղեցւոյ ջահ
մ'առնելու (կարծես թէ ջահավառու-
թեան յարմար եկեղեցի ունէինք) և
թաղականաց հաշիւ չ'տալու խորհր-
դով տարուբերելէ զինի, յիշեալ գու-
մարը տոկոսի տուին, թէ մէկուն կու-
կորդը անցուցին, չենք գիտեր. մի-
այն սա քիտներ թէ պատրաստա-
տեան չ'մնաց: Այսպէս պատրիարքար. և
ազգապետ ձեռնարկ մը ինքնին ոչնչա-
նալէ ետեւ, ահա Հմայեակ Ծ.
վարդապետ Լոյս հանդիսի խմբագիրը
Պանտըմայ կերթայ իւր յանձնարարա-
կան գիրը իբրև պատրիարքական հը-
րամանագիր և զինքը իբրև լիազօր
իշխան, քննիչ, այցելու, և բարեկար-
գիչ գաւառաց հանդիսացնելով, և
արդէն ըստ կամաց և ըստ կարողու-
թեան ի նպատակ շինութեան Ս. եկե-
ղեցւոյ գործող անձինք ևս առաւել
օգնելու համար քարոզելու պատրուա-
կաւ դպրոցալէն ընկերութեան մի կա-
նոնագիրը կայ կըսէ և խել մի գովեստ
կարդալէն ետքը, դատողութիւն ու
գիտողութիւն ունեցող չ'ըլլալը գիտ-
նալով կ'հրաւիրէ ներկայ եղողները
առ այդ, և երբ քարոզին ունկնդիր-
ները կ'լուեն, թաղ. խորհուրդոյն վաւե-
րացնել տալ կը հրամայէ:

Այս գործողութիւնները անարգել
կատարելէ զինի, կարծես թէ բաւա-
կան չէին երեսի վրայ մնացած 5000 ի
չափ նուիրատուներ, Հայաստանեայց
տպարանի մէջ նոր և բազմաթիւ նուի-
րատուներ ալ տպել տալու կ'աշխատի
Նորին Ս. Հայրութիւնը հիմնադրած
և վերահաստատած ընկերութեան հա-
մար, և կը ջանայ ժամ յառաջ այդ-
ընկերութեան անդամներէն միոյն ըն-
կերակցութեամբ ճանապարհորդել
այս միջոցներու Պոլիս կը գտնուէինք

մենք քաղաքին վերաբերեալ խնդրոյ
մի աղագաւ, երբ վերոյիշեալ անցից
հետ իմացանք նաև Հմայեակ Ծ. վար-
դապետի մի քանի երեւելաց գրած
անպատշաճ գիրերն ու Տ. Պոլոս քա-
հանայի ձեռքը թուղթ մը տրուելով
խանութէ խանութ Հայաստանեայց
տպարանի համար հանգանակութեան
ելլելը, նոյնպէս և Տէմիրճեանի հետ
Հայ գիւղ երթալով ու գիշերանց ժամ-
կոչ հանելով ժողովուրդը եկեղեցի հը-
րաւիրելն ու ատենաբանութենէ ետ-
քը Հայաստանեայց տպարանի համար
խեղճ և անկարող ժողովուրդէ մը հան-
գանակութեան ձեռնարկելը, մեծ ե-
ղև մեր զարմանքն ու կասկածը, ուս-
տի Ազգային թերթերու համար պատ-
րաստած մի կարևոր աղբարարու-
թեան մէջ Ծ. վարդապետի մարտա-
թեան որոշման Հայաստանեայց տպա-
րանի մէջ տպեալ նուիրատուներու
գէմ խօսելով, Հմայակ Ծ. Հօր և իւր
ընկերութեան իբր շարժառիթ և հե-
ղինակ այն ապօրինութեանց ու զեղծ-
մանց ակնարկութիւն մի ըրինք առանց
մանրամասնութեան մտնելու, վաւեր
մենք Նորին Ս. Հայրութիւնը ընդգի-
մա՞ն լինելու կամ ամբաստանելու
փափաք և նպատակ չունէիք, մեր
այս ակնարկութիւնն և Հայաստանեայց
տպարանին ելած նուիրատուներու գի-
նք (երեք ոսկին) չ'վճարուելով ետ
գնուելու լուրը ի զայրոյթ զըզուեր է
եղբայր Մանափեանը որն որ Հմայեակ
Ս. Հօր հաւատարիմն, գործակիցն, ու
Լուսոյ արդի Խմբագիրն է:

Եղբայր Մանափեան, Լուսոյ Հայր
խմբագրին համար գրածներս այլա-
փոխելով և իր ընկերութեան անդա-
մոյ համար ըսածներս Պանտըմայի Թա-
ղական Խորհուրդոյն սեպհականելով
յուսահատական վիճակի մը մէջ վը-
րէժինդրութեան ոգւով վառեալ մեր
անձին ու մեր պատուոյն գէմ զինուեր
ու սարսափելի սպառնալիք և հայհո-
յութիւն չէ մնացեր որ չտեղացնէ մեր
գլխուն, խնդացեր է մեր տգիտու-
թեան ու պարզ օրինաց անգամ ան-
հրմտութեան վրայ, իսկ կողքանք և
կը ցաւինք որ խմբագրութեան աս-
պարիզին մէջ գտնուելով հանդերձ
տակաւին քիին տակը գտնուած Ազգ.
Պատրիարքարանի իրաւասութիւնն ու
որոշումները սորված չ'ըլլալուն համար,
և յերկնուստ զգաստութիւն մաղթե-
լով կը յորդորենք զինքը հայրաքա-
ր որ վեհանձնութիւնը ձեռք առնելով
արդար շահուն միայն հետամուտ ըլ-
լայ և զայլս մնաւել ուղած ատեն այս-
պէս իրեն պաշտօնական ըլլալուն ու
Հմայեակ Ծ. վարդապետի քարոզչու-
թեան ամսականի դադարման պատ-
ճառ չ'ըլլայ:

Խմբագիր Տէր, իմ դիտաւորու-
թիւնը եղբայր Մանափեանի պատառ-
խանելէ աւելի մեր սիրելի ազգայինք
խաբուելէ զոչ ուշացնել ըլլալով, հան-
րօգուտ թերթիդ միջոցաւ ներկայիս
հրատարակութեան ևս շնորհիւ կ'ըս-
պասեմ:

Որով երախտապարտ

27 օգոստ 1876 պիտի կացուցանէք
ի Ն. Պոլիս Ոսկի Գահանայ
Ֆինանսի խան Օհանեան

Պալատէքի մէքթուպտան ալիքեալ
անալըմագտա տըր, վէ նասըլքի գա-
թէն պիղտէ բէք ալա իսքեաթ օլմու-
շուզ տուրքի, Հմայեակ վարդապետ,
ալըգտան ալըղա խալըք տօլանտըր-
մագըղա գալըքըմըշ տըր, վէ Բաթրիգ
հաղըթթիւրինտէն էլտէ իտէպիլիլի
պիր գըլթա թափսիլէնամէյի սէրմայէ
իտէրէք, քիլիսէլէրի քէնտի տօլան-
տըրըճըլընա պիրէր մէքընդ, վէ
խալըք տալի միւշլէրի իյլէմէլիկէ
ճիւրաթ իյլէմէքտէ տիր:

Նէ տիմէք տիր ասլա րէսմի պիր
մէմուրիյէթի օլմաթըղը հարուէ, միւ-
լէթին աշվալը հաղըթթիւրի թէթթիլ

